

STINE JENSEN & ELLIE LUST

Alles wat (niet) mag

Het grote boek over goed en fout

Nur 282 / IPP102301

Bisac JNF040000 / JNF030000

© Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.

© MMXXIII Tekst: Stine Jensen & Ellie Lust

© MMXXIII Illustraties: Marijke Klompmaker

Vormgever omslag en binnenwerk: Mariska Cock

© Auteursfoto: Martijn Steiner Lovisa

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

Disclaimer: Overal waar we hij/zij schrijven, bedoelen we alle mensen.

kluitman.nl

stinejensen.nl

Bij KONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLIVERANCIER

Met illustraties van Marijke Klompmaker

kluitman

Inhoudsopgave

Inleiding	9
Hamsterliefde	13
In het geheim filmen	25
Smoesjes	37
Etherdiscipline	51
Als twee druppels water	61
Pestverdriet	73
Lange vingers	85
Groepsdruk	99
Omkoping	107
Tot slot: het goede doen	117

Inleiding

Alles wat (niet) mag

Mag je een brood stelen als je arm bent? Of inbreken om een dier in nood te redden? Mag je een straf voor een familielid uitzitten?

Dat zijn lastige vragen. Er zijn allemaal regels over wat mag en wat juist niet. Soms is het duidelijk dat iets niet mag, want dan staat het in de wet. Een 'strafbaar feit' is als je iets doet wat volgens de wet niet mag. Denk aan: inbreken, iemand slaan of iets expres kapotmaken. Als je een strafbaar feit pleegt, dan krijg je een straf. Maar let op: als jij onder de twaalf bent, dan geldt het volgende voor jou: tot je twaalfde jaar ben je in Nederland voor de wet niet strafbaar. Je ouders zijn verantwoordelijk voor alle schade die jij tot je twaalfde jaar veroorzaakt. Pas vanaf twaalf jaar ben je zelf aansprakelijk. Maar dat betekent niet dat je voor je twaalfde zomaar alles mag doen waar je zin in hebt! Zo moet je volgens de wet vanaf je vijfde tot en met je zestiende naar school. Dat heet leerplicht. En als je ziek wordt en hulp nodig hebt in een ziekenhuis, dan moet je een identificatiebewijs

hebben, een bewijs waarop staat dat jij bent wie je zegt te zijn. Een paspoort kun je natuurlijk niet zelf regelen als je nog zo jong bent. Meestal doen je ouders of verzorgers dat voor je. Zij leren je ook wat wel mag en wat niet. Dat je bijvoorbeeld 'dank je wel' hoort te zeggen als je bij iemand hebt gespeeld of dat je niet zomaar afval op straat mag gooien.

Ook op school gelden er regels en leer je hoe je je moet gedragen: niet door elkaar praten bijvoorbeeld. Of niet afkijken bij een toets. Als je dat toch doet, dan kun je straf krijgen. Dat staat misschien niet in de wet, maar het zijn wel afspraken die we met elkaar hebben gemaakt.

Dit boek gaat over goed en fout gedrag. Wat mag wel en wat niet? Wie bepaalt dat? Wanneer krijg je straf? En wie zorgt ervoor dat we ons aan de regels houden?

Je ontmoet een bekende politievrouw: Ellie Lust. Zij werkte ruim eenendertig jaar bij de politie. Je kent haar van *Wie is de Mol?*. In dat tv-programma was ze kandidaat en vertelde ze hoe je het beste een ruimte kunt doorzoeken (met de klok mee en het liefst met z'n tweeën) en hoe je goed met elkaar kunt communiceren over de portofoon (volgens de etherdiscipline: niet door elkaar praten!). Ze heeft verschillende televisieprogramma's gemaakt over hoe de politie te werk gaat, zelfs in het buitenland, zoals *Ellie op Patrouille*. En nu legt ze bij *112 Vandaag* uit hoe de hulpdiensten werken. Als iemand kan weten wanneer je iets wel of niet mag, dan is het Ellie wel!

Maar eh... heeft Ellie zelf dan altijd het goede gedaan in haar leven? En krijgt de politie zelf ook wel eens een boete? Daar gaan we in dit boek achter komen! We duiken in spannende politiezaken, onderzoeken filosofische vragen en Ellie vertelt over moeilijke, grappige en verdrietige situaties die ze tijdens haar werk tegen is gekomen. Verder kijken we naar de rol van de politie; die controleert en straft niet alleen, maar beschermt en helpt je ook.

Het gaat er in dit boek niet om dat je leert wat mag en wat niet (nou ja, daar steek je zeker wel iets van op), maar we laten je nadenken over hoe ingewikkeld het soms kan zijn om te bepalen wat goed is, en om het goede te doen. Daar gaan we over filosoferen. Onthou goed: we doen allemaal wel eens dingen die niet mogen. Ontdekken wat goed is en wat niet, hoort bij opgroeien en erachter komen wie je bent. Als je een keer iets fout doet, betekent dat niet meteen dat je een slecht kind bent, maar dat je een verkeerde keuze hebt gemaakt. Je kunt elk moment van de dag besluiten om het goede te doen!

Veel spur-, denk- en leesplezier!

Stine & Ellie

Hamster- liefde

Uit het leven van Ellie:

'Het was zaterdagavond. Ik had nachtdienst en we kregen een melding dat er iets aan de hand was in een dierenwinkel. Wij er-naartoe. In de etalage zagen we een grote kooi met hamsters. Een ervan zat met zijn kopje vast in het loopradje in de kooi, terwijl zijn vriendjes gewoon door bleven rennen. Dat moest wel pijn doen. Ik vond het zo zielig! De politie heeft een systeem met waarschuwingsadressen van winkels, voor als er buiten openingstijden iets mis is, dus ook 's nachts. Maar deze eigenaar konden we die nacht niet bereiken. De winkel was maandag gesloten en we konden niet wachten tot dinsdag, dan zou de hamster een gruwelijke dood sterven. Er hing een kaartje bij met "€ 2,50 per stuk". Ik zei tegen mijn collega Peter: "Ik ga die deur forceren en die hamster redden!" Die schade is alleen wel honderd keer duurder dan één hamstertje.'

Vraag:

Wat vind jij? Mag Ellie de deur forceren om een hamster van € 2,50 te bevrijden?

Kyami (9): 'Het mag eigenlijk niet. Maar ik heb zelf ook een hamster. De hamster is goedkoper dan een deur. Maar het is zieliger voor de hamster dan voor de deur. Ik zou het daarom toch doen. Wel zou ik de volgende dag tegen de mensen van de winkel zeggen dat ze toch echt beter op de hamster moeten passen, want inbreken is geldverspilling.'

Jesse (10): 'Als je zeker weet dat het dier in gevaar is, dan vind ik het helemaal oké. Je zou het zelf ook niet fijn vinden als je doodgaat en niemand doet wat.'

Sara (10): 'Ik vind dieren leuk en ik vind het zielig als ze doodgaan. Je mag niet zomaar inbreken, maar om een dier te redden zou ik het meteen doen. Vooral als het een hond is. Ik heb een hond die Boris heet, een Italiaanse waterhond, en die is heel lief.'

Fehla (11): 'Ik hou heel veel van dieren. We hebben twaalf dieren: vijf kippen, twee honden, twee katten, twee paarden en

een hagedis. Een kevertje zou ik niet redden, want kevers zijn klein en er zijn heel veel kevers. Ook een rat zou ik niet meteen gaan redden, want die zijn niet altijd lief. Maar een hamster wel.'

Jonas (11): 'Natuurlijk moet je de hamster redden. Het is een levend wezen. En wij hebben bepaald dat de hamster maar € 2,50 waard is. Misschien is de hamster wel veel meer waard. En of de hamster nou € 2,50 of € 50,- waard is, hij mag er zijn.'

Lars (16): 'Ik vind € 2,50 wel heel goedkoop voor een hamster. Een hamster heeft ook recht op leven. Als je ziet dat hij lijdt, moet je het dier uit zijn lijden verlossen, anders is het dierenmishandeling. Ik zou die hamster veel duurder maken, minstens € 50,-, zodat we beter begrijpen hoe waardevol een hamsterleven is.'

Wat zegt de wet?

In de Politiewet staan een aantal artikelen die gaan over wat de politie wel en niet mag doen. In artikel 3 van de Politiewet staat een van de belangrijkste regels voor de uitvoering van het politiewerk, namelijk dat de politie diegenen die hulp nodig hebben, mag en zelfs móét helpen. Nu mag je volgens de wet zelf niet zomaar een deur van een ander forceren. Want dan dring je ergens binnen tegen de wil van de bewoner en dat heet met een mooi woord 'huisvredebreuk'. Al zal een eigenaar van een dier het waarschijnlijk niet erg vinden als je zijn hond uit een brandend huis redt, je kunt toch het beste eerst de politie en de brandweer bellen. Die kunnen vervolgens tot actie overgaan. De politie mag namelijk meer dan burgers. Maar mogen ze bijvoorbeeld ook naar binnen als iemand in een woning gevallen is en niet meer op kan staan? (Jazeker!) En mag dat ook als het om een hamstertje gaat? De politie moet hier goed over nadenken. Het moet 'proportioneel' zijn. Dat betekent zoiets als: naar verhouding. Als er gevaar dreigt, als er bijvoorbeeld een dier in nood is, of iemand heeft het gas aan laten aanstaan en op het fornuis staat nog een pannetje met eten waardoor er brandgevaar ontstaat, dan mag de politie of de brandweer de deur forceren. Om te redden dus, of om een gevaarlijke situatie te voorkomen.

Niet alleen mensen, maar ook dieren hebben rechten, wist je dat? Je mag niet zomaar met ze doen wat je wilt. Het zijn levende

wezens en ze hebben recht op een goede gezondheid. Als eigenaar heb je een 'zorgplicht' voor je dier, dat wil zeggen dat je er goed voor moet zorgen. In artikel 2.1 lid 1 van de Wet Dieren staat dat het verboden is om 'zonder redelijk doel pijn of letsel te veroorzaken of om de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen'. Dat klinkt heel ingewikkeld, maar het komt erop neer dat je een dier niet mag mishandelen, uithongeren of verwaarlozen. Op dit moment riskeren mensen die de eerste keer betrappt worden op mishandeling of verwaarlozing een boete van duizenden euro's of drie maanden cel. Als ze het daarna nog een keer doen, kan dat zelfs oplopen tot een boete van € 100.000,- en anderhalf jaar gevangenisstraf. Maar dan heb je het wel heel bont gemaakt.

Als eigenaar ben je ook verantwoordelijk voor de troep die jouw dier maakt, zoals de hondenpoep (die moet je opruimen, anders krijg je een boete), en je mag ook niet zomaar een handel in dieren beginnen. Vanaf 2024 mogen een aantal dieren ook niet meer als huisdier worden gehouden, bijvoorbeeld de serval, de egel en de Russische dwerghamster.

Hoeveel is een dierenleven waard?

Het forceren van een deur kost veel meer geld dan een dode hamster. Je kunt je afvragen waarom je het dan toch zou doen. Je zou je bovendien kunnen afvragen hoeveel een dierenleven